

Nuoria tapaamassa kouluissa ja messuilla

Jukka Heikinheimo, OH2BR
oh2br@sral.fi

Puolitoista kuukautta on kulunut ensimmäisestä kouluesittelystä. Edellisessä Vipusessa kerroin viidestä esittelystä. Tämän jälkeen koulukäyntejä on kertynyt neljä lisää. Niiden lisäksi nuorisotiimimme hoiti kolmen päivän ajan Liiton messuosastoa Model Expo -messuilla Helsingissä. Esittelytoiminta jatkuu vilkkaana siihen saakka, kunnes koulut sulkevat ovensa kesäloman ajaksi. Silloin leirikoulut jatkavat nuorisotyötämme!

OH5AD toimii vireästi Haminassa

Kiistämätön tosiasia on, että OH5-piiri on piireistämme kaikkein aktiivisin. Tämä on todettu niin monta kertaa julkisesti, että asiasta ei edes tarvitse keskustella. Ja mitä luulisitte – mistä piiristä minuun otetaan nuorisoprojektin tiimoilta yhteyttä aktiivisimmin?

Käydessäni viime syyskuussa ensimmäistä kertaa OH5-piirin kerhotapaamisessa kerroin nuorisoprojektista kerhoaktiiveille. Ajatus aktiivisesta esittelytyöstä koululaisille sai hyvän vastaanoton ja johti myöhemmin muutamaan tärkeään yhteydenottoon.

Juha Munne, OH5VG, Haminasta kirjoitteli maaliskuun alkupuolella tiedustellen Liiton esittelymateriaaleja media- ja viestintäaiheiseen tapahtumaan, joka järjestettäisiin 24.3. klo 17–19 Aseman koululla. Koska erilaisia materiaaleja on paljon ja halusin tukea paikallisen kerhon osuutta esittelyssä, ilmoitin olevani valmis tuomaan materiaalit Haminan ja olemaan mukana omalla panoksellani.

Yksi asia johtaa toiseen. Totesin olevani päivän Haminassa mukana kaikki Liiton esittelytarvikkeet. Voisinko kenties vieraila päivän aikana jossakin muussa koulussa?

Kutsua tulla kouluun esittelemään jotakin ei yleensä saa, ellei itse lähetä esittelytarjousta. Lähetin siis Haminan 13 ala-asteen koulun rehtorille sähköpostitse tarjouksen, jossa kerroin tilanteestani ja halukkuudestani viettää työntäyteinen päivä tuossa tutussa kaupungissa. Haminan kadut ja ympäristön metsät muistan vieläkin hyvin yli 40 vuoden takaa, jolloin nuorena upseerioppilaana palvelin Reserviupseerikoulun 120. kurssin viestikomppaniassa.

Seuraavana päivänä eli ”paluupostissa” sain vastauksen suuren Keskuskoulun rehtorilta Vesa Uotilalta, joka tarjosi neljää 5.–6. luokkaa esittelyn kohteeksi:

”Tarjouksesi on mielenkiintoinen. Haminan Keskuskoulu on lähellä Aseman koulua. Meillä on neljä luokallista 5–6 luokan oppilaita, kaikkiaan noin 65. Yhteisen esittelyn jälkeen oppilaat voisivat käydä pienemmissä ryhmissä kokeilemassa taitojaan. Näin tapahtuma saataisiin menemään kuuden tunnin puitteissa.”

Jotta minun ei tarvitsisi nousta kovin aikaisin, sovimme esittelyn alkamisesta vasta klo 10. Arvaatte tietysti miten tässä kävi: muutama päivä myöhemmin sain toisenkin pyynnön saapua esittelemään sähkötystä, tällä kertaa Poitsilan kouluun, jossa minua odottaisi 16 innokasta kuulijaa kuudennelta luokalta. Ote opettaja Tuija Avelan viestistä:

”Hei, OH2BR!Veljeni OH2BRL on perehdyttänyt minut radioamatööriyden saloihin. Tämä olisi hieno mahdollisuus oppilaileni tutustua vähän harvinaisempaan harrastukseen.”

Seuraavana päivänä sain vielä erikoistoivomuksen, joka tietysti pani vanhaan Pitcairnin-kävijään mallia VP6BR lisää intoa:

”Ohjelmasi kuulostaa hyvältä – sekä kuuntelua/katselua että toimintaa. Olemme juuri opiskelleet Australian ja Oseanian maantietoa, joten pieni välähdyks Pitcairniltaikin voisi kiinnostaa...”

Oli siis lähde ajamaan kohti Haminan, jotta olisin ollut ajoissa perillä. Esitys alkaisi klo 8. Apua oli luvassa, sillä Haminan Radioamatöörit, OH5AD, on aktiivisesti toimiva kerho, jossa kaveria ei jätetä puolaan.

Kun esittelypäivä koitti, oli mukava lähteä ajamaan kohti itärajaa tietoisena siitä, että tulossa oli pitkä, raskas päivä, mutta todennäköisesti hyvin mukava päivä, jossa ei tulisi olemaan turhia loppa-aikoja. Näin kävikin.

Poitsilan koulussa on meillä ystävä

Noustessani autosta Poitsilan koulun pihalla minua tervehti Juhani, OH5LAP, joka liikkuu Haminan kouluissa kuin kotonaan, sillä hän on eläkkeellä opettajan työstä. Juhani löytyy virtaa ja nuorekasta notkeutta niin, että voi vain ihaila. Pitkäaikaisen opettajakokemuksensa pohjalta hänen on helppo ottaa kontakti lapsiin. Taitaa olla Juhaniin ansiota, että Haminan kerho saanee piakkoin uuden nuoren jäsenen, sillä Poitsilan koulusta on jo yksi oppilas ilmoittautunut leirikouluun. Ja missä on yksi uusi juniorijäsen, siellä voi olla pian monta uutta juniorijäsentä...

Tuija Avelan mukavien meilien herättämä toiveikkuus luokan aktiivisuudesta ei jäänyt vaille katetta. Esittely sujui mukavasti, kun opettajan asenne oli niin sanotusti ”kohdallaan”. Tästä koulusta kuulemme varmaankin vielä lisää.

Valitettavaa oli, että kireä aikataulu ei antanut mahdollisuutta pitää radiolla esittely-yhteyksiä. Tähän kouluun lähtee mielellään monta kertaa uudelleen, joten ehkä tuokin puute vielä korjataan.

Opettaja Tuija Avela totesi viestissään: *"Kiitos vierailustasi Poitsilan koululla tänään! Ohjelmasi oli monipuolinen ja mielenkiintoinen. Oli hauskaa, että mukana oli myös haminalaisia harrastajia. Jos joku innostuu lähtemään vaikkapa kerhoiltaan, on siellä ainakin yhdet tai kahdet tutut kasvat. Vierailu kirvoitti meillä loppupäiväksi kovasti keskustelua, joka varmasti jatkuu myöhemminkin. Internet-ajan lapsia mietitytti kovasti erilaisten yhteydenpitovälineiden hyvät ja huonot puolet. Guinnessin ennätyskirja etsittiin kirjahyllystä – sattumalta koululla onkin juuri vuoden 2006 kirja. Ja maailmankartalta löytyi pieni piste, jonka vieressä luki Pitcairn..."*

Keskuskoulussa on voimaa

Lyhyen ja minulle sangen nostalgisen ajomatkan jälkeen olimme Juhanin kanssa Haminan keskustan toisella puolella Keskuskoululla, jossa tapasimme lisää haminalaisia hameja (kuulostaapas sointuvalta, mahtaa olla kivaa olla hamina Haminassa).

Vanha tuttu oli Kari, OH5TS, jonka kanssa ehdimme esittelyn jälkeen juoda kupin kahvia ja vaihtaa kuulumiset. Kun vielä pääsimme tarpeeksi kauas muisteloissamme, päädyimme siihen, että olimme olleet samalla RUK:n kurssilla. Ja löytyihän tuolta kurssilta vielä muitakin yhteisiä tuttuja: maailmankuulu kontestija DX-mies Olli Rissanen, OH2BBM/OH0XX/HP1WW, ja Liittomme nykyinen puheenjohtaja Raimo Lehto, OH2BCI. Maailma on todella pieni ja Suomen amatööriympyrät vielä pienemmät!

Keskuskoulu tarjosi meille varttuneemman nuorisonsa kuulijakunnaksi neljän tunnin ajaksi. Onneksi saimme välillä hieman hengähtää ja nauttia maittavan kouluaterian, muuten emme ehkä olisi jaksaneet pysyä nuorten vauhdissa.

Voimistelusalit kaikui usean tunnin ajan morsemerkeistä. Lipputankoon oli tällä kertaa ripustettu haminalainen 80 metrin dipoli, jolla kotimaan kusot kulkivat mukavasti. Nuoret saivat keskustella vasta-asemien kanssa ja kysellä operaattoreilta yhteisiä kiinnostuksen aiheita.

Oppilaiden joukosta löytyi muutamia lupaavia sähköttäjän alkujia, joista yleensä jää mieleen koulun paras, kuten nytkin (Ilona). Näille lahjakkaille koululaisille tarttuminen avaimen varteen on maailman luonnollisin asia ja morsemerkit lähtevät heidän ranteestaan kuin ammattisähköttäjällä konsanaan. Heitä kun saisimme bandeillemme parikymmentä lisää! Mutta kaikki on mahdollista, aikanaan, kun jaksaa yrittää.

Viestintätapahtuma Aseman koulussa

Pienen hengähdystauon jälkeen tiimimme kokoontui rakentamaan asemaa ja näyttelyä Aseman koulun käsityöluokkaan. Koulu on uusi ja arkkitehtuuri tilavaa ja valoisaa. Rehtori Johanna Ristolalla henkilökuntineen on erinomainen työympäristö, jossa varmasti viihtyy.

Meitä hamsseja oli parahultainen joukko edessämme olevaan haasteelliseen tapahtumaan, vaikka kävijöiden huomiosta kilpaili kanssamme useita jättiyrityksiä kuten esimerkiksi Itella. Saimme luokan tapetoiduksi rullaständeillä ja postereilla, QSL-korteilla ja muulla silmänilolla. Myös DX-kuuntelu oli hyvin esillä pitkän linjan DX-kuuntelijan Ilpon, OH5HOI/OH5IJL, ansiosta.

Tähän saakka tehdyt koulukäynnit ovat kiinnittäneet huomioni siihen, että Suomen kouluissa opiskelee todellakin paljon maahanmuuttajataustaisia lapsia monesta kulttuurista. Heille radioamatööriharrastus voisi avata uudet, mielenkiintoiset yhteydet omaan kulttuuritaustaan. Kuten tiedämme, Somaliasta on vaikea löytää vasta-asemia, mutta toisaalta Venäjältä kuulee päivisin monia hyvinkin nuoria operaattoreita etenkin 40 metrin bandilla. Nuorin tähän asti workkimani UA-operaattori oli vain 8-vuotias!

Mielenkiintoista, joskaan ei täysin odottamatonta, oli havaita, että kouluesittelyissä tähän asti löydetty kolme taitavaa sähköttäjätyttöä (!) ovat kaikki musiikin harrastajia ja ainakin kaksi heistä harrastaa viulunsoittoa. Nämä viulistit tavattiin Haminan Keskuskoulussa (edellä mainittu Ilona) ja Aseman koulun viestintätapahtumassa (nimi jäi valitettavasti kirjaamatta). Ja kuten asiaan kuuluu, he tuntevat hyvin toisensa. Ehkäpä tätä kautta terveiset ja onnittelut menevät perille.

Iloinen jälleennäkeminen Helsingin Malminkartanon koulussa

On mukava käydä samassa koulussa useamman kerran, kun tuntee paikat ja opettajat. Tuttuja oppilaitakin tulee siellä täällä vastaan. Viime vuoden toukokuussa olin ensimmäistä kertaa Malminkartanon koulussa Kallion tiimin (Ritva, OH2CJ, ja Kille, OH2CX) avustamana. Neljä luokkaa sai tuolla kerralla tietopakettin sähkötyksestä. Kille kirjoitti käynnistämme Vipusen heinäkuun 2008 numeroon raportin kuvineen, joita hän oli ottanut runsaasti käynnin aikana. Vein nyt uudemman käynnin yhteydessä tuota lehtemme numeroa riittävän määrän koululle, jotta silloisen sähkötyksesittelyn kohteena olleet lapset saivat lukea jutun ja nähdä Killen taidokkaasti ottamat kuvat.

Luokanopettaja Sarri Vartiainen vastasi iloisesti myönteisesti esittelytarjoukseeni, olimmehan jo tuttuja edellisestä käynnistämme. Päätin kuitenkin tehdä ensin tiedustelukäynnin koululle tutkiakseni radioaseman ja antennin asennuspaikkoja. Kouluisäntä Mauno Saari tarjoutui ystävällisesti oppaaksemme ja hänen avullaan löysimme parhaan paikan antennin ripustamiseksi koulun harjalta pihan valaistuspylvääseen. Sähkötysharjoittelua ja radioasemaa varten saimme käyttöömmme katutason käsityöluokan, johon oli hyvä

vetää dipolin syöttöjohto tuuletusikkunan kautta.

Malminkartanon koululla esittely alkoi heti koulupäivän alkaessa tiistaina 31.3. klo 8.10, joten pieni tiimimme oli paikalla puoli tuntia aikaisemmin. Avukseni olin saanut edellisessä jutussani mainitsemani Anton Teterinin, OH2FNZ, joka nuorena miehenä uskaltautui lähtemään koulun lumiselle katolle. Hän oli varustautunut vaativaan tehtäväänsä mastomiehen turvavaljain, joten turvallisuusriskit oli minimoitu. Antenni nousi mukavasti paikoilleen ja säilyi kuin ihmeen kaupalla ehjänä oppilaiden leikkiessä syöttöjohdon ympärillä. Toiminnanjohtaja Jorma Saloranta, OH2KI, ehti muilta kiireiltään avuksemme tunnin ajaksi. Minun pitäessäni sähkötyesitystä runsaalle sadalle oppilaalle koulun voimistelusalissa, Jorma ja Anton järjestivät sähkötyspisteet ja esitteet käsityöluokkaan hyvään järjestykseen.

Tällä kertaa en näyttänyt RSGB:n videota heti PowerPoint-esitykseni päätteeksi, sillä oli aika siirtyä käytännön harjoitusten pariin käsityöluokkaan. Olin myös jo tutustumiskäynnilläni havainnut koulun tietokonealueen soveltuvan pienten ryhmien intensiiviseen videonkatseluun voimistelusalissa paremmin. Päivän kuluessa totesimme opettajien kanssa, että nuoremmille oppilaille SRAL:n nuorisovideo on sopivampaa katseltavaa, sillä silloin heidän ei tarvitse lukea suomenkielisiä tekstitystä kuten RSGB:n videota katsellessa. On muistettava, että äskettäin lukemaan oppineilta kuluu niin paljon aikaa tekstien lukemiseen, että heiltä menee ohi suurin osa itse tapahtumista.

Luokka toisensa jälkeen saapui kokeilemaan käden ja sähkötysavaimen yhteistyön sujumista sekä seuraamaan, kuinka Anton piti sujuvasti – kuinkas muuten – radioyhteyksiä Venäjälle ja vähän kauemminkin.

Kun lopulta totesimme päivän olevan ”pulkassa”, olimme väsyneitä, mutta tyytyväisiä. Tälläkin kerralla, kuten aina kouluissa, ruoka oli maistunut työn lomassa. Kiitokset siis kaikkien koulujen keittiöhenkilökunnalle, he tekevät hyvää työtä nuorisomme ruokkimiseksi terveellisesti ja maittävästi.

Olimme välittäneet 101 oppilaalle ja viidelle opettajalle (Tuula Severinkangas-Ijäs, Kirsti Khoury, Kaisu Siilasmaa, Leni Brandt ja erään ryhmän venäläinen sijainen, jonka nimi jäi minulta kirjoittamatta muistiin) melkoisen annoksen tietoa harrastuksestamme.

Kaikkien opettajien asenne esittelyyn oli paras mahdollinen. Olin voinut jättää tavanomaisen harrastuksen ”hehikutuksen” eli puheet leirikoulusta ja radiokerhon perustamisesta kouluun vähemmälle, kun olin todennut opettajien hoitavan ne puolestani paljon paremmin. Malminkartanon kouluun menen tulevaisuudessakin ilmielin heti, kun saan kutsun.

Model Expo -messut Helsingissä

Helsingin Jäähallissa on pidetty Model Expo -pienoismallimessuja jo vuodesta 1981 lähtien. Messujen suosio on kasvanut vuosi vuodelta, mikä on näkynyt sekä messuvieraiden, että näytteilleasettajien määrän kasvuna. Messut oli tänä vuonna pakko siirtää Messukeskukseen, jotta messujen molemmat osapuolet olisivat tunteneet olonsa miellyttäväksi. Messujen nimikin on laajentunut käsittämään myös muut harrastajat kuin vain pienoismallien rakentajat.

Pitkä viikonloppu eli pe–su 3.–5.4. meni mukavan työntäyteisesti Messukeskuksessa, mutta kun on nuorekasta seuraa tiskin molemmilla puolilla, Old Timerikin jaksaa aivan hyvin.

Olin pyytänyt apujoukkoja varsinkin perjantaksi ja Vantaan kerho, OH2AAV, otti haasteen vastaan. Jukka, OH2MEE; Anton, OH2FNZ, ja Jouko, OH2GTC, auttoivat selviytymään perjantapäivästä, joka oli tosin hiljaisempi kuin seuraavat kaksi päivää. Jouko jatkoi vielä viikonloppunakin päivystystä osastollamme, Antonin piti lähteä lauantaiaamuna lomamatkalle Tunisiaan, josta hän ei tällä kertaa päässyt vielä ääneen. Ensimmäiset todella nuoret vahvistuksemme saapuivat perjantaina heti koulusta päästyään. Uudet SRAL:n nuorisotoimikunnan puheenjohtajat Roope, OH3FHM, ja Elmeri, OH3FLF, antoivat kaikkensa esittelytyön hyväksi ja ehtivät siinä sivussa hioa omaa sähkötystaitoaan. Nuorin esittelijämme Ada, OH2FKZ, oli kuin kotonaan messuilla ja oli ikänsä ansiosta taatusti samalla aaltopituudella kuin suurin osa messuvieraista. Oheiset kuvat puhuvat puolestaan. Osastomme oli suosittu, sillä sähkötyksen piipitys veti lapsia luokseen kuin hunaja kärpäsiä. Kun tähän vielä yhdistetään radioon puhumisen ilo, meillä oli yllin kyllin tarjottavaa uutta etsiville kiinnostuneille.

Osastomme antoi lähes 40 lapselle perusteellisen esityksen sähkötyksestä ja tuhdin tietopaketin kotiin vietäväksi. Heistä voi tulla leirikoulun oppilaita tänä vuonna tai myöhempinä vuosina. Tärkeää on pitää harrastustamme esillä näillä messuilla tästä lähtien joka vuosi. Ensi kerralla SRAL voisi varmaankin antaa esitteet ja monisteet logollaan varustetussa muovikassissa. Silloin ne eivät leviä kadulle eivätkä päädy niin helposti roskalaatikkoon.

Esittelylaitteet ja -ohjelmat

Esittelyssä lapsille tulevat tutuiksi erilaiset sähkötysavaimet pumpuista automaattiavaimiin ja niiden yhteydessä summerit. Radioista on aloitettu puoliwattisten pemarien (Personal Mobile Radio, PMR) ja viisiwattisten VHF/UHF-käsiapuloiden esittelyllä. HF-asemia on kouluissa ollut esillä kolme eri tyyppiä (Yaesu FT-897, Juma TRX1 ja TRX2A). Viimeksi mainitut ovat hyvä esimerkki pienistä ja nykyaikaisista radioista, joita voi kokemuksen hieman kartuttua koota itse. Perinteisistä aksiaalikomponenteista koottavia

rakennussarjoja suunnitellaan sekä vastaanotin-, että lähetinkäyttöön useammalla taholla. Summereitakin on tekeillä parilta eri pohjalta toteutettuina.

HF-antennit 80 ja 20 metrille on koottu ja testattu etukäteen. Niiden ripustaminen sopiviin kiinnityspisteisiin ei ole ollut vaikeaa. Syöttö tapahtuu kevyellä RG-58 -koaksiaalikaapelilla.

Ensin oppilaille näytetään PowerPointilla laatimani sähkötyksen esittely, joita yleensä seuraa RSGB:n suomeksi tekstitetty laatuvideo "What is Amateur Radio?". Ensin mainittua, kuten muutakin opetus- ja esittelyaineistoa, voi imuroida Antonin perustamalta sivustolta osoitteesta <http://hamssiksi.com>.

Jälkimmäinen löytyy YouTubesta, tosin ilman tekstitystä. Toivottavasti tekstitetyt versiot saadaan myös pian nettiin katseltaviksi.

Esittelytoiminta jatkuu leveällä rintamalla

Sininuorisoliiton nuoris- ja harrastepäivä on Porvoossa lauantaina 18.4. Sen kuluessa voimme esitellä harrastusta 400 lapselle ja nuorelle. Esittelyn kantavana voimana ovat Porvoon Radioharrastajien, OH2ABB, aktiivit voimat. Käykääpä katsomassa kerhon kotisivua silloin tällöin, niin näette tuoreimmat tiedot ja kuvat esittelyistä.

Vantaa-Hämeenkyän Lions Clubin Nuorten harrastemessut Hämeenkyän koulussa jatkuvat heti seuraavana päivänä eli sunnuntaina 19.4. Pohjois-Espoon ja Länsi-Vantaan asukkaat ovat ensisijainen kohderyhmä, mutta kannattaa tulla kauempaakin.

Järvenpään Kinnarin koulun 6A luokka on esittelyn kohteena tiistaina 21.4. Rinnakkaisluokan 6B esittely poiki tämän "tilauksen", jonka toivon vakiinnuttavan harrastuksemme aseman Kinnarin koulun koulutyön osana. Opettajat ovat tässä avainasemassa, kuten yleensäkin kouluja lähestyttäessä.

Tuorilan koulu Porvoossa, Saaren koulu Mäntsälässä ja Epoon koulu Porvoossa ovat jo vahvistaneet sopivat ajankohdat. Tiimimme on valmis hoitamaan nämäkin esittelyt jo hankitulla rutiinilla.

Useat muut koulut ovat ottaneet yhteyttä, mutta eivät ole vielä löytäneet mahdollisimman monelle luokalle sopivaa päivää. Mitä isompi koulu, sitä useampia luokkia opettajineen ja sitä vaikeampi sopia esittelyajasta.

Ehkä on kuitenkin parasta pitää esittely ensin yhdelle luokalle ja antaa jatkon hoitua itsestään.

Harrastuksellemme on kysyntää – olemmeko valmiit kohtaamaan haasteen?